

הלכות מעשה הקרבנות

יש בכללן שלוש ועשרים מצוות עשר מצוות עשה, ושלוש עשרה מצוות לא תעשה; וזה הוא פרטן: (א) לעשות העולה כמעשיה הפתובים על הסדר; (ב) שלא לאכל בשר עולה; (ג) סדר החטאת; (ד) שלא לאכל מבשר חטאת הפנימית; (ה) שלא יבדיל בחטאת העוף; (ו) סדר האשם; (ז) שיאכלו הכוהנים בשר קדשי קדשים במקדש; (ח) שלא יאכלום חוץ לעזרה; (ט) שלא יאכל זר מקדשי קדשים; (י) סדר השלמים; (יא) שלא לאכל בשר קדשים קלים קדם זריקת דמים; (יב) לעשות כל מנחה כסדר מעשיה הפתובים בתורה; (יג) שלא ישים שמן על מנחת חוטא; (יד) שלא יתן עליה לבונה; (טו) שלא תאכל מנחת כוהן; (טז) שלא תאפה מנחת חמץ; (יז) שיאכלו הכוהנים שירי מנחות; (יח) שייביא אדם כל נדריו ונדבותיו ברגל שפגע בו ראשון; (יט) שלא יאחר נדרו ונדבתו ושאר דברים שהוא חייב בהן; (כ) להקריב כל הקרבנות בבית הבחירה; (כא) להביא קדשי חוצה לארץ לבית הבחירה; (כב) שלא לשחט קרבנות חוץ לעזרה; (כג) שלא להקריב קרבן חוץ לעזרה. ובאור מצוות אלו בפרקים אלו.

הלכות מעשה הקרבנות פרק א

א. כל הקרבנות שלמיני נפש חיה, באין מחמשה מינין בלבד מן הבקר, ומן הכבשים, ומן העזים, ומן התורים, ומן בני היונה. וכל הקרבנות בין שלצבור בין שליחיד, ארבעה מינין עולה, וחסאת, ואשם, ושלמים. ועוד יש שם שלושה מיני קרבן יחיד והן הפסח, והבכור, והמעשר.

ב. כל קרבנות הצבור, הן עולה או חטאת. ואין בקרבנות הצבור שלמים, חוץ משני כבשים הבאים עם לחם התנופה בעצרת; והן הנקראין זבחי שלמי צבור. ואין הצבור מקריבין אשם לעולם, ולא עוף.

ג. קרבנות הצבור הן שני תמידין שלכל יום, ומוספי שבתות, וראשי חודשים, והמועדות, ושעיר חטאת שליום הפורים. וכן אם שגגו בית דין, והורו בעבודה זרה מביא כל שבט ושבט פר ושעיר, הפר עולה והשעיר חטאת; ואלו השעירים הן הנקראין שעירי עבודה זרה. ואם שגגו, והורו בשאר המצוות כמו שיתבאר מביאין פר לחטאת; והוא הנקרא פר העלם דבר שלצבור.

ד. קרבנות היחיד הן הבכור, והמעשר; והפסח, והחגיגה והיא שלמים, והראיה והיא עולות; וקרפן הגר, והוא עולה מן הבמה, או שני בני יונה או שתי תורים ושניהן עולה, או שתי בהמות, אחת עולה ואחת שלמים; והנודר או המתנדב עולה או שלמים; ושלמים הבאין עם הלחם, הן הנקראין תודה.

ה. וכן קרבנות הנזיר, והן עולה וחסאת ושלמים; וקרבנות מצרע, והן חטאת ואשם ועולה; וקרבנות זבים ויולדות, והן חטאת ועולה; וקרפן השוגג במצות לא תעשה שיש בה כרת, והוא חטאת; ואם נסתפק לו אם עשה או לא עשה אותו החטא

מביא אִשָּׁם, וְהוּא הַנִּקְרָא אִשָּׁם תְּלוּי; וַיֵּשׁ עֲבֹרוֹת שְׁמִבִּיא
עָלֶיהֶן אִשָּׁם, וְהוּא הַנִּקְרָא אִשָּׁם וְדַאי.

ו. וְכֵן אֵיל הָעוֹלָה וּפֶר הַחֲטָאת, שְׁמִקְרִיב כּוֹהֵן גָּדוֹל מְשֻׁלוֹ
בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים הָרִי הֵן קָרְבַּן יָחִיד; וּפֶר זֶה, הוּא הַנִּקְרָא פֶּר יוֹם
הַכַּפּוּרִים. וְכָל אֵלוֹ הַקָּרְבָּנוֹת מִפְּרָשֵׁין הֵן בַּתּוֹרָה, וְכָל אֶחָד מֵהֶן
יִתְבָּאֲרוּ דִּינֵיו בַּמָּקוֹמוֹ.

ז. כָּל קָרְבָּנוֹת הַיָּחִיד חַיֵּב בְּאַחֲרֵיוֹתָן, וּבְאַחֲרֵיוֹת נִסְפִּיהֶן: חוּץ
מִן הַנִּדְבָּה. וְכָל קָרְבָּנוֹת הַצֶּבֶר אֵינָן חַיִּבִּין בְּאַחֲרֵיוֹתָן, וְלֹא
בְּאַחֲרֵיוֹת נִסְפִּיהֶן; וְאִם קָרֵב הַזֶּבַח, חַיִּבִּין בְּאַחֲרֵיוֹת נִסְפִּיהֶן.
וְכֵן קָרְבַּן יָחִיד שֶׁקְּבוּעַ לוֹ זִמָּן הָרִי הוּא כְּקָרְבַּן צֶבֶר, וְאֵינוֹ חַיֵּב
בְּאַחֲרֵיוֹתוֹ.

ח. כָּל עוֹלֹת בְּהֶמָּה, אֵינָהּ בָּאָה אֲלֹא מִן הַזִּכָּרִים בְּלֶבֶד; וְהִיא
בָּאָה מִן הַכִּבְשִׁים וּמִן הָעִזִּים וּמִן הַבָּקָר, בֵּין גְּדוֹלִים בֵּין קְטָנִים,
וּמִן הַתּוֹרִים וּמִן בְּנֵי יוֹנָה, וְאֶחָד בָּהֶן הַזִּכָּר וְהַנִּקְבָּה.

ט. הַחֲטָאת בָּאָה מִחֲמִשֶּׁת הַמֵּינִים הָאֵלּוּ מִן הַזִּכָּרִים וּמִן הַנִּקְבּוֹת,
מִן הַגְּדוֹלִים וּמִן הַקְּטָנִים.

י. הָאִשָּׁם אֵינוֹ בָּא אֲלֹא מִזִּכְרֵי כִבְשִׁים בְּלֶבֶד יֵשׁ אִשָּׁם בָּא מִגְּדוּלֵי
מִין זֶה, וַיֵּשׁ אִשָּׁם בָּא מִן הַקְּטָנִים.

יא. הַשְּׁלָמִים בָּאִים מִן הַכִּבְשִׁים וּמִן הָעִזִּים וּמִן הַבָּקָר מִזִּכָּרִים
וּמִנִּקְבּוֹת, מִן הַגְּדוֹלִים וּמִן הַקְּטָנִים; וְאֵין הָעוֹף בָּא שְׁלָמִים.

יב. הַקְּטָנִים הֵם מִבְּנֵי שְׁמוֹנֶת יָמִים, עַד שְׁנָה תְּמִימָה מִיוֹם לְיוֹם;
אִם נִתְעַבְּרָה שְׁנָה, נִתְעַבְּרָה לוֹ. וְהַגְּדוֹלִים בַּבָּקָר, עַד שְׁלוֹשׁ
שָׁנִים שְׁלֹמֹת מִיוֹם לְיוֹם; וּבַצֹּאן, עַד שְׁתֵּי שָׁנִים שְׁלֹמֹת מִיוֹם
לְיוֹם; יֵתֵר עַל זֶה הָרִי הוּא זָקֵן, וְאֵין מִקְרִיבִין אוֹתוֹ.

יג. אֵף עַל פִּי שְׁכָל הַקָּרְבָּנוֹת כְּשֶׁרִין מִיוֹם הַשְּׁמִינִי וְהִלָּאָה
אֵין מִקְרִיבִין לְכַתְּחֻלָּה, אֲלֹא מִיוֹם שְׁלוּשִׁים וְהִלָּאָה: חוּץ מִן
הַבְּכוֹר, וּמִן הַפֶּסַח, וּמִן הַמַּעֲשֵׂר שֶׁאִם רָצָה לְהַקְרִיב בְּשְׁמִינִי
לְכַתְּחֻלָּה, מִקְרִיב.

יד. שְׁעוֹת מוֹנִינִן לִקְדָּשִׁים; וְאִם הוֹסִיפוּ שְׁעָה אַחַת, אוֹ פָּחַתוּ
שְׁעָה פְּסוּלִין. כִּיצַד: קָרְבַּן שְׁמִצּוֹתוֹ לִהְיוֹת בֶּן שְׁנָה אִם הוֹסִיף
עַל הַשְּׁנָה שְׁעָה אַחַת, נִפְסַל. אֲפֹלוּ הָיָה בֶּן שְׁנָה בְּשַׁעַת שְׁחִיטָה,
וְהוֹסִיף עַל הַשְּׁנָה בְּשַׁעַת זְרִיקָה נִפְסַל: עַד שִׁיחֶיהָ בֶּן שְׁנָה, עַד
שַׁעַת זְרִיקָה. וְכֵן בְּכָל הַזִּבְחִים.

טו. כָּל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר בַּתּוֹרָה כִּבֵּשׁ אוֹ כִּשְׁבָּה אוֹ כִּבְשִׁים, הָרִי
אֵלּוֹ בְּנֵי שְׁנָה. וְכָל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר אֵיל אוֹ אֵילִים, הֵם הַזִּכָּרִים
בְּנֵי שְׁנָתִים. וּמֵאִמָּתִי יִקְרָא אֵיל: מִשִּׁכְּנִס בְּשָׁנָה שְׁנִיָּה אֶחָד
וּשְׁלוּשִׁים יוֹם; אֲבָל בְּיוֹם שְׁלוּשִׁים אֵינוֹ כָּשֵׁר לֹא לְכַבֵּשׁ וְלֹא
לְאֵיל, וְהוּא הַנִּקְרָא פִּלָּגֶס. וְכָל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ עֶגְלָה, הָרִי זֶה
בֶּן שְׁנָה; פֶּר, בֶּן שְׁנָתִים. שְׁעִיר עִזִּים, בֶּן שְׁתֵּים; כָּל שְׁנָה שְׁנִיָּה,
הוּא נִקְרָא שְׁעִיר.

טז. כָּל קָרְבָּנוֹת הַצֶּבֶר, זִכָּרִים. וְכָל חֲטָאוֹת שֶׁלְּצֶבֶר מִן הָעִזִּים
אוֹ מִן הַבָּקָר, וְאֵין בָּהֶן מִן הַכִּבְשִׁים; וְכָל עוֹלוֹת הַצֶּבֶר מִן
הַכִּבְשִׁים וּמִן הַבָּקָר, וְאֵין לָהֶן עוֹלָה מִן הָעִזִּים.

יז. כָּל חֲטָאת יָחִיד נִקְבָּה, וְתֹאכֵל לַכּוֹהֲנִים; וְאֵינָהּ בָּאָה מִן
הַבָּקָר: חוּץ מִשְׁלוֹשׁ חֲטָאוֹת חֲטָאת נָשִׂיא, שְׁחִיא עֲזוֹנָא כֹּלֶת;

וְחִטָּאת כֹּהֵן מְשִׁיחַ, שֶׁהִיא פָּר וְנִשְׂרֶפֶת וְהוּא הַנִּקְרָא פָּר הַבָּא עַל כָּל הַמִּצְוֹת; וְהַשְּׁלִישִׁית פָּר שֶׁמִּבִּיא כֹּהֵן גָּדוֹל בַּיּוֹם הַכַּפּוּרִים, וְהוּא חֲטָאת וְנִשְׂרָף.

יח. כָּל חֲטָאוֹת שֶׁלְּצָבוֹר נֶאֱכָלוֹת חוּץ מִשְׁעִיר שְׁלִיּוֹם הַכַּפּוּרִים, שֶׁחִבְרוּ מִשְׁתַּלַּח; וְכֵן שְׁעִירֵי עֲבוּדָה זָרָה וּפָר הָעֵלֶם, נִשְׂרָפִין. וּפָר הַבָּא עַל כָּל הַמִּצְוֹת וּפָר הָעֵלֶם, נִקְרָאִים פָּרִים הַנִּשְׂרָפִין; וְשְׁעִירֵי עֲבוּדָה זָרָה, נִקְרָאִים שְׁעִירֵי הַנִּשְׂרָפִין. הֵא לְמִדַּת שֶׁחֲמֵשׁ חֲטָאוֹת הֵם הַנִּשְׂרָפוֹת שְׁתֵּים לִיחִיד, וְשְׁלוֹשׁ לְצָבוֹר.

יט. כָּל הַקִּרְבָּנוֹת הָאֵלוּ, נִקְרָאִים זִבְחִים. וְכָל הָעוֹלוֹת וְהַחֲטָאוֹת וְהָאֲשָׁמוֹת וְשְׁנֵי כִבְשֵׁי שְׁלָמִים שֶׁלְּעֶצֶרֶת, נִקְרָאִים קֳדָשֵׁי קֳדָשִׁים; אֲבָל שְׁלָמִים שֶׁלִּיחִיד וְהַבְּכוֹר וְהַמַּעֲשֹׂר וְהַפֶּסֶח, נִקְרָאִים קֳדָשִׁים קָלִים.

כ. הָאֲבִירִים שֶׁשׁוֹרְפִין אוֹתָן עַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ מִן הַחֲטָאוֹת הַנֶּאֱכָלוֹת, וּמִן הָאֲשָׁמוֹת, וּמִן הַשְּׁלָמִים הֵן הַנִּקְרָאִין אֲמוריִן; וְאֵלוּ הֵן הָאֲמוריִן שֶׁלְּשׁוֹר אוֹ שֶׁלְּעִז הַחֲלָב שֶׁעַל הַקֶּרֶב, וּבִכְלָלוֹ חֲלָב שֶׁעַל גְּבֵי הַקֶּבֶה, וְשְׁתֵּי הַכְּלִיּוֹת בַּחֲלָב שֶׁעָלִיהֶן עִם הַחֲלָב אֲשֶׁר עַל הַכֶּסֶּלִים, וְיוֹתֶרֶת הַכֶּבֶד, וְנוֹטֵל מִן הַכֶּבֶד מַעֵט עִם הַיּוֹתֶרֶת.

כא. וְאִם הָיָה הַקֶּרֶבֶן מִמֵּין הַכִּבְשִׁים מוֹסִיף עַל אֵלוּ, הָאֵלִיָּה תְּמִימָה, עִם חֲלִיּוֹת מִן הַשְּׂדֵרָה עַד מְקוֹם הַכְּלִיּוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר "לְעֻמַּת הָעֶצֶה יִסְרִינָה" (ויקרא ג, ט). וְכָל הָאֲמוריִן, נִשְׂרָפִין עַל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן.

כב. הִיָּתָה הַבְּהֵמָה מֵעֶבֶרֶת אֶף עַל פִּי שֶׁכָּלוּ חֲדָשָׁיו שֶׁלְּעֶבֶר, וְאִפְּלוּ נִמְצָא חֵי אֵינוֹ מַעֲלָה חֲלָבָו עִם חֲלָב אִמּוֹ, אֵלָּא חֲלָב אִמּוֹ בִּלְבָד; וְהָרִי הָעֶבֶר, כְּאַחַד מֵאֲבָרֶיהָ.

הַלְבוֹת מַעֲשֵׂה הַקִּרְבָּנוֹת פֶּרֶק ב

א. הֵיִינן וְהַסֵּלֶת שֶׁמִּבִּיאִין עִם הַקֶּרֶבֶן הֵן הַנִּקְרָאִין נִסְכִּים, וְהַסֵּלֶת לְבִדָּה נִקְרָאת מִנַּחַת נִסְכִּים. וּמִנַּחַת נִסְכִּים אֵינָה טְעוּנָה לֹא תְּנוּפָה, וְלֹא הַגָּשָׁה, וְלֹא לְבוּנָה אֲבָל טְעוּנָה מֶלֶח; וְכֻלָּה נִשְׂרֶפֶת עַל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן. וְהֵיִינן יִתְנַסֵּךְ עַל הַמִּזְבֵּחַ, וְאֵין נוֹתֵנִין אוֹתוֹ עַל הָאֵשׁ; אֵלָּא מִגִּבֵּיהַ יָדוֹ, וְיוֹצֵק עַל הַיִּסּוֹד, וְהוּא יוֹרֵד לְשִׁתִּין.

ב. אֵין טְעוֹן נִסְכִּים אֵלָּא עוֹלֹת בְּהֵמָה וְהַשְּׁלָמִים בִּלְבָד, בֵּין הָיוּ קֶרֶבֶן צָבוֹר אוֹ קֶרֶבֶן יָחִיד; אֶף כִּבְשֵׁי יוֹלָדֹת וְאֵילוֹ שֶׁלְכוּהֶן גָּדוֹל הוֹאִיל וְהֵן עוֹלוֹת, טְעוּנִים נִסְכִּים. אֲבָל הָעוֹף וְהָאֲשָׁמוֹת וְהַחֲטָאוֹת, אֵין מִבִּיאִין עִמָּהֶם נִסְכִּים חוּץ מִחֲטָאת מִצְרַע וְאֲשָׁמוֹ, שֶׁנִּתְפָּרְשׁוּ נִסְכֵּיהֶם בַּתּוֹרָה.

ג. וּמִנֵּין שְׂאִין מִבִּיאִין נִסְכִּים עִם הַחֲטָאת וְהָאֵשׁ שֶׁנֶּאֱמַר "לְפָלֶא-נִדָּר אוֹ נִדְּבָה" (ראה במדבר טו, ג), דִּבְרַת הַבָּא בְּנִדָּר וְנִדְּבָה: יֵצְאוּ חֲטָאת וְאֵשׁ וּבְכוֹר וּמַעֲשֹׂר וּפֶסֶח הוֹאִיל וְאֵינָן בָּאִין בְּנִדָּר וְנִדְּבָה, אֵינָן טְעוּנִין נִסְכִּים. וּמִנֵּין לְהַבִּיאַ שְׁלָמִי חֲגִיגָה וְעוֹלֹת רֹאִיָּה לְנִסְכִּים, שֶׁנֶּאֱמַר "אוֹ בְּמַעֲדִיכֶם" (שם).

ד. כִּמָּה הוּא שְׁעוֹר הַנִּסְכִּים: נִסְכֵּי כִבְשֵׁי אוֹ כִּבְשֵׁה עֶשְׂרוֹן סֵלֶת בָּלוּל בְּרִבְעִיעִית הַחֵין שֶׁמֶן, וְיֵינן לְנִסְךְ רִבְעִיעִית הַחֵין. וְכֵן נִסְכֵּי

הָעֵז בֵּין קָטָן בֵּין גָּדוֹל, בֵּין זָכָר בֵּין נִקְבָּה; אוֹ נִסְכֵּי רַחֵל, אֵף עַל פִּי שְׁהִיא גְדוֹלָה.

ה. אֲבָל נִסְכֵּי אֵיל הֵן שְׁנֵי עֶשְׂרוֹנִים סֵלֶת בָּלוּל בְּשִׁלִּישִׁית הַהֵין שָׁמֶן, וַיֵּין לְנִסֵּךְ שְׁלִישִׁית הַהֵין; וְנִסְכֵּי הַפָּר אוֹ הָעֶגְלָה, בֵּין זָכָרִים בֵּין נִקְבוֹת שְׁלוֹשָׁה עֶשְׂרוֹנִים סֵלֶת בָּלוּל בַּחֲצִי הַהֵין שָׁמֶן, וַיֵּין לְנִסֵּךְ חֲצִי הַהֵין. אֵלֹו הֵן הַנִּסְכִּים בֵּין לַעֲוֹלָה בֵּין לְשִׁלְמִים, כְּשֶׁעוֹר הַזֶּה לְכָל אֶחָד וְאֶחָד: שְׁנָאֵמָר "כַּמֶּסֶפֶר, אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ כָכָה תַעֲשׂוּ לְאֶחָד, כַּמֶּסֶפֶרם" (במדבר טו, יב).

ו. אֵין מוֹסִיפִין עַל הַשְּׁעוּרִין הָאֵלֹו, וְאֵין גּוֹרְעִין מֵהֶן; וְאִם הוֹסִיף אוֹ גָרַע כָּל שְׁהוּא, פָּסֹל: חוּץ מִכֶּבֶשׂ הָעוֹלָה שְׁמִקְרִיבִין בְּיוֹם הַנִּפְתָּה הָעֹמֶר, שֶׁהַנִּסְכִּים שָׁלוֹ שְׁנֵי עֶשְׂרוֹנִים בָּלוּל בְּשִׁלִּישִׁית הַהֵין שָׁמֶן אֵף עַל פִּי שְׁנִכְפָּלָה סֵלֶתוֹ, לֹא נִכְפָּל יֵינוּ אֵלָא יֵין לְנִסֵּךְ רִבִּיעִית הַהֵין.

ז. הַמִּצְרָע מֵבִיא עִם שְׁלוֹשָׁה כִּבְשִׁים שָׁלוֹ, שֶׁהֵן חֲטָאת וְאֲשָׁם וְעוֹלָה שְׁלוֹשָׁה עֶשְׂרוֹנִים; וּמִפִּי הַשְּׁמוּעָה לְמַדּוֹ שֶׁהֵן בָּאֵין בַּגִּלָּל הַזִּבְחִים שָׁלוֹ עֶשְׂרוֹן עִם כָּל כֶּבֶשׂ בָּלוּל בְּרִבִּיעִית הַהֵין שָׁמֶן, וּרִבִּיעִית יֵין עִם כָּל עֶשְׂרוֹן מִשְׁלִשְׁתָּן כֶּשֶׂאֶר נִסְכֵּי הַכִּבְשִׁים. וְהַמִּקְרִיב אֶת הַפִּלְגָּם מֵבִיא עִמּוֹ נִסְכֵּי אֵיל, וְלֹא עֲלָה לוֹ זִבְחוֹ.

ח. הַהֵין, הוּא שְׁנַיִם עָשָׂר לֹוג; וּכְבֹר הוֹדַעְנוּ שְׁעוֹר הַלֹּוג עִם מִדּוֹת אַחֲרוֹת, בַּהֲלָפוֹת עֲרוּבִין. וְהָעֶשְׂרוֹן הוּא הָעֹמֶר, שְׁהוּא שְׁעוֹר חֲלָה; וּכְבֹר בְּאַרְנוֹ שְׁעוֹרוֹ, בְּעֶנְיֵן חֲלָה.

ט. כְּשֶׁמוֹדֵדִין הַנִּסְכִּים אוֹ הַמִּנְחוֹת, בֵּין מִנְחַת יָחִיד בֵּין מִנְחַת צֶבֶר אֵין מוֹדֵדִין אוֹתָן בְּמִדָּה שֶׁלְשִׁלֹּשָׁה עֶשְׂרוֹנוֹת לָפָר, אוֹ שְׁלֹשָׁנִים לְאֵיל, אֵלָא מוֹדֵד הַכֹּל, בְּעֶשְׂרוֹן אֶחָד שֶׁהִיָּה בַּמִּקְדָּשׁ; וְכֵן הַשָּׁמֶן שֶׁלְנִסְכִּים מוֹדֵדִין אוֹתוֹ בְּמִדָּתוֹ שְׁבַמִּקְדָּשׁ, וְשָׁמֶן שֶׁלְמִנְחוֹת הַיָּחִיד בָּלוּג שְׁבַמִּקְדָּשׁ: כְּמִנְיֵן הָעֶשְׂרוֹנוֹת, כְּמִנְיֵן הַלֹּוגִין.

י. בְּרוּצֵי הַמִּדּוֹת שֶׁלְסֵלֶת, חָל שְׁאֵין גֵּב הָעֶשְׂרוֹן קָדֵשׁ; וּבְרוּצֵי הַשָּׁמֶן וְהַיֵּין, קָדֵשׁ לָפִי שְׁהוּא יוֹרֵד עַל גְּבִי הַכִּלִּי, וּכְלִי הַלַּח נִמְשְׁחוּ מִבִּפְנִים וּמִבַּחוּץ כְּמוֹ שְׁבַאֲרָנוּ. וְלָמָּה יִתְקַדְּשׁוּ הַבְּרוּצִין, אֵף עַל פִּי שְׁאֵין כּוֹנֵת הַמוֹדֵד אֵלָא לָמָּה שְׁבַכִּלִי בִלְבָד כְּדֵי שֶׁלֹא יֵאמְרוּ, מוֹצִיאֵין מִכִּלִּי שֶׁרֶת לַחֵל.

יא. מָה הָיוּ עוֹשִׂין בְּבְרוּצִין אִם יֵשׁ שָׁם זִבְחֵ אַחֵר, יִקְרְבוּ עִמּוֹ; וְאִם לֹאוֹ, יִפְסְלוּ בְלִינָה. וְאִם לֹאוֹ, מְקִיצִין בָּהֶן הַמִּזְבֵּחַ. כִּיצַד: לֹוקְחִין בָּהֶם עוֹלוֹת הַבֶּשֶׂר לֵה', וְהָעוֹרוֹת לְכוֹהֲנִים.

יב. הַסֵּלֶת עִם הַשָּׁמֶן שֶׁלְנִסְכִּים אֵינָן מַעֲכָבִין אֶת הַיֵּין, וְלֹא הַיֵּין מַעֲכָבִין. וְלֹא הַנִּסְכִּים מַעֲכָבִין אֶת הַזִּבְחֵ; אֵלָא מֵבִיא אָדָם קָרְבָּנוֹ הַיּוֹם, וְנִסְכָּיו אַחֵר עֲשָׂרָה יָמִים אֶחָד יָחִיד וְאֶחָד צֶבֶר: וְהוּא, שֶׁלֹא קָדֵשׁ הַנִּסְכִּים בְּכִלִּי שֶׁרֶת; אֲבָל אִם נִתְּנָן לְכִלִּי שֶׁרֶת אִם לָנוּ, יִפְסְלוּ בְלִינָה.

יג. אֵין מֵבִיאֵין נִסְכִּים אֵלָא מִן הַחֲלִין לֹא יֵבִיאֵם מִתְרוּמָה, וְלֹא מִמַּעֲשֵׂר שְׁנִי, וְלֹא מִן הַבְּכוּרִים: וְאִפְלוּ תוֹדָה שְׁמֵבִיא לַחֲמָה מִן הַמַּעֲשֵׂר, לֹא יֵבִיאוּ נִסְכִּיהָ אֵלָא מִן הַחֲלִין.

יד. כָּל שְׁעוּרֵי הַנִּסְכִּים הָאֲמוּרִין בְּסִפְרֵ יִחְזַקְאֵל, וּמִנְיֵן אוֹתָן הַקְּרָבָנוֹת, וְסִדְרֵי הָעֲבוּדָה הַכְּתוּבִים שָׁם כָּלָם מְלוּאִים הֵן, וְאֵינָן נוֹהֲגִין לְדוֹרוֹת; אֵלָא הַנְּבִיא צִוָּה וּפִרְשׁ כִּיצַד יִהְיוּ מִקְרִיבִין

המלוואים עם חנפת המזבח, בימי המלך המשיח כשיבנה בית שלישי.

זו. וכשם שהקריבו הנשיאים, בחנפת המזבח, דברים שאין כמותן לדורות, והקריבו בשבת כך הנשיא מקריב חנכתו בשבת לעתיד, כאשר מפרש שם.

זו. וכן קרבנות שהקריבו בימי עזרא הפאים מהשבי מלוואים היו, ואין נוהגין לדורות. אבל דברים הנוהגין לדורות הם דברי תורה שפרשנו, כמו שהעתיקו מפי משה רבנו: אין להוסיף עליהם, ולא לגרע.

הלכות מעשה הקרבנות פרק ג

א. שנים שרצו להביא שלמים או עולה, בשתפות מביאין, בין בנדר בין בנדבה; ואפלו עוף, יבוא בשתפות. ואחד אנשים, ואחד נשים או עבדים מביאין כל הקרבנות; אבל הגויים אין מקבלין מהן אלא עולות בלבד, שנאמר "ומיד בן-נכר, לא תקריבו את-לחם אלהיכם" (ויקרא כב,כה); אפלו עולת העוף מקבלין מן הגוי, אף על פי שהוא עובד עבודה זרה.

ב. אבל אין מקבלין מהן שלמים, ולא מנחות, ולא חטאות ואשמות; וכן עולות שאינן באות בנדר ונדבה אין מקבלין אותן מן הגויים, כגון עולת יולדת וכיוצא בה, מעולות שאינן באות משום נדר, ולא משום נדבה.

ג. גוי שהביא שלמים, מקריבין אותן עולות שהגוי, לבו לשמים. נדר שלמים, ונתנן לישראל על מנת שיתכפר בהן לישראל אוכלין אותן הישראלים כשלמי ישראל; וכן אם נתנן לכוהן, כוהן אוכלן.

ד. ישראל שהוא משמד לעבודה זרה, או מחלל שבת בפרהסייה אין מקבלין ממנו קרבן כלל. אפלו העולה שמקבלין אותה מן הגוי אין מקבלין אותה מן המשמד הזה, שנאמר "אדם כי-יקריב מכס" (ויקרא א,ב): מפי השמועה למדו "מכס" ולא כלכם, להוציא את המשמד. אבל אם היה משמד לשאר עברות מקבלין ממנו כל הקרבנות, כדי שיחזור בתשובה.

ה. היה משמד לעברה, והוא מפרסם וידוע לעשותה, והרגל בה, בין להכעיס בין לתאבון אין מקבלין ממנו קרבן לאותה עברה. פיצד: כגון שהיה רגיל לאכל חלב, בין להכעיס בין לתאבון, ושגג ואכל חלב, והביא חטאת אין מקבלין אותה ממנו.

ו. עולות הגויים אין מביאין עמהן נסכים, שנאמר "כל-האזרח יעשה-ככה" (במדבר טו,יג); אבל נספיהם קריבין משלצבור, שנאמר "ככה תעשו לאחד, כמספרם" (במדבר טו,יב). ואינן טעונות סמיכה שאין סמיכה אלא בישראל, באנשים לא בנשים.

ז. כל קרבנות בהמה שיקריב היחיד, בין חובה בין נדבה סומך עליהן כשהן חיים, חוץ מן הבכור והמעשר והפסח: שנאמר

"וְסִמָּךְ יָדוֹ, עַל-רֹאשׁ קִרְבָּנוֹ" (ויקרא ג,ב) מִפִּי הַשְּׁמוּעָה לְמַדּוֹ
שֶׁכָּל קִרְבֵּן בְּמִשְׁמַע, חוּץ מִפֶּסַח וּבְכוֹר וּמַעֲשֵׂר.

ח. הָעוֹף אֵינוֹ טָעוֹן סְמִיכָה. וְכֵן כָּל הַמַּעֲוֹת שֶׁדִּינָן שִׁיפְלוּ לְתַבּוֹת
שֶׁלִּנְדָבָה, שֶׁכָּבֵר בְּאַרְנוֹ בְּהִלְכוֹת שְׁקָלִים שֶׁכָּלֵן יָבִיאוּ עוֹלוֹת אֵין
בְּעַל אוֹתָן הַמַּעֲוֹת סוּמָךְ עַל אוֹתָהּ הָעוֹלָה, וְאֵינוֹ מְבִיא עָלֶיהָ
נִסְכִּים אֲלָא נִסְכֶּיהָ מִשְׁלַצְבוֹר; וְאִם הָיָה כּוֹהֵן, עֲבוּדָתָהּ וְעוֹרָהּ
שֶׁלֹאנָשִׁי מִשְׁמֵר.

ט. הַכֹּל סוּמְכִין חוּץ מִחֵרֶשׁ שׁוּטָה וְקִטָּן, וְעֶבֶד, וְאִשָּׁה, וְסוּמָה,
וְנִכְרִי. וְאֵין הַשְּׁלִיחַ סוּמָךְ שְׂאִין סְמִיכָה אֲלָא בְּבַעֲלִים, שֶׁנֶּאֱמַר
"וְסִמָּךְ יָדוֹ" (ויקרא ג,ב): לֹא יָד אֲשֶׁתּוֹ, וְלֹא יָד עֶבְדּוֹ, וְלֹא יָד
שְׁלוּחוֹ. חֲמִשָּׁה שֶׁהֵבִיאוּ זֶבַח אֶחָד, כָּלֵן סוּמְכִין עָלָיו זֶה אַחֵר
זֶה לֹא שִׁיִּסְמְכוּ כָּלֵן בְּבֵת אַחַת. מִי שִׁמַּת וְהִנִּיחַ קִרְבָּנוֹ, עוֹלָה אוֹ
שְׁלָמִים הָרִי יוֹרְשׁוֹ מְבִיאוֹ, וְסוּמָךְ עָלָיו וּמְבִיא נִסְכּוֹ.

י. אֵין סְמִיכָה בְּקִרְבָּנוֹת הַצְּבוֹר, חוּץ מִשְׁתֵּי סְמִיכוֹת עַל שְׁעִיר
הַמִּשְׁתַּלַּח, וְעַל פֶּר הָעֵלִם שְׁלוֹשָׁה מִן הַסִּנְהֶדְרִין סוּמְכִין עָלָיו;
וְדָבָר זֶה, הִלָּכָה מִפִּי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ שְׂאִין בְּצְבוֹר אֲלָא שְׁתֵּי סְמִיכוֹת.

יא. אֵין סוּמְכִין אֲלָא בְּעֶזְרָה; סִמָּךְ חוּץ לְעֶזְרָה, חוּזֵר וְסוּמָךְ
בְּפָנִים. וְאִם הָיָה בְּעַל הַקִּרְבֵּן עוֹמֵד בַּחוּץ, וְהַכְּנִיס יָדוֹ לְפָנִים
וְסִמָּךְ סְמִיכָתוֹ כְּשֶׁרָה: וְהוּא, שִׁיִּסְמָךְ בְּכָל כּוֹחוֹ. וְאֵין סוּמָךְ אֲלָא
טָהוֹר; וְאִם סִמָּךְ הִטְמָא, סִמָּךְ. וּבִמְקוֹם שְׁסוּמְכִין, שׁוֹחֲטִין;
וְתִכְף לְסְמִיכָה, שְׁחִיטָה. וְאִם שָׁחַט בְּמָקוֹם אַחֵר, אוֹ שִׁשָּׂהָ
שְׁחִיטָתוֹ כְּשֶׁרָה. וְהַסְמִיכָה, שִׁירֵי מִצּוּהָ הִיא; לְפִיכָךְ אִם לֹא
סִמָּךְ כָּפֹר, וְאֵינָה מְעַכֶּבֶת: וְאִף עַל פִּי כֵן, מַעֲלִין עָלָיו כָּאֵלוֹ לֹא
כָּפֹר.

יב. וְצִרִיף הַסּוּמָךְ לְסִמָּךְ בְּכָל כּוֹחוֹ בְּשְׁתֵּי יָדָיו, עַל רֹאשׁ
הַבְּהֵמָה: שֶׁנֶּאֱמַר "עַל רֹאשׁ הָעֶלְהָ" (ויקרא א,ד) לֹא עַל הַצֹּאֵר,
וְלֹא עַל הַצִּדְדִין. וְלֹא יֵהָא דְבָר חוּצֵץ בֵּין יָדָיו, וּבֵין הַבְּהֵמָה.

יג. וְכִיצַד סוּמָךְ: אִם הָיָה הַקִּרְבֵּן קִדְּשֵׁי קִדְּשִׁים מִעֲמִידוֹ בְּצִפּוֹן
וּפָנָיו לַמַּעֲרָב, וְהַסּוּמָךְ עוֹמֵד בְּמִזְרָח וּפָנָיו לַמַּעֲרָב, וּמִנִּיחַ שְׁתֵּי
יָדָיו בֵּין שְׁתֵּי קִרְבָּנָיו; וּמִתּוֹדָה עַל חֲטָאת עוֹוֹן חֲטָאת, וְעַל אֲשֶׁם
עוֹוֹן אֲשֶׁם, וְעַל הָעוֹלָה מִתּוֹדָה עוֹוֹן עֲשָׂה, וְעוֹוֹן לֹא תַעֲשֶׂה
שֶׁנֶּתַק לַעֲשָׂה.

יד. כִּיצַד מִתּוֹדָה אוֹמֵר חֲטָאתִי עוֹיִתִי פִשְׁעִתִּי, וְעֲשִׂיתִי כֶּךָ וְכָךְ,
וְחִזְרִתִּי בְּתִשּׁוּבָה לְפָנֶיךָ, וְזוֹ כְּפָרְתִי. הָיָה הַקִּרְבֵּן שְׁלָמִים סוּמָךְ
בְּכָל מָקוֹם שִׁירָצָה מִן הָעֶזְרָה, בְּמָקוֹם שְׁחִיטָה. וְיִרְאֶה לִי שְׂאֵינוֹ
מִתּוֹדָה עַל הַשְּׁלָמִים, אֲבָל אוֹמֵר דְּבָרֵי שְׁבַח.